

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annettua lakia muutettavaksi siten, että sen nojalla voitaisiin myöntää valtiontakauksia myös jätteiden hyödyntämistä

edistäviä investointeja varten tarvittavien luottojen vakuudeksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan hetimit kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

**YLEISPERUSTELUT**

**1. Nykyinen tilanne**

Teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain (609/73) mukaan Valtiontakaukeskus voi myöntää valtiontakauksia teollista tai siihen verrattavaa tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten vesiensuojelu- ja ilmansuojeluinvestointien rahoittamiseen myönnettyjen luottojen vakuudeksi. Takausluottoja saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta yhteen-  
sä enintään 600 miljoonan markan määrä.

Mainitun lain nojalla myönnettyjä takauksia oli 31 päivänä joulukuuta 1989 voimassa pääomamäärältään yhteensä noin 129 miljoonaa markkaa. Tästä määrästä oli vesiensuojeluinvestointeihin myönnettyjä takauksia 113 miljoonaa markkaa ja ilmansuojeluinvestointeihin myönnettyjä takauksia 16 miljoonaa markkaa. Valtiontakaukeskukselle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettyistä takauksista aiheutuneet tappiot ovat lain voimassaoloajalta olleet vain 0,05 prosenttia taattujen luottojen kokonaismäärästä.

**2. Ehdotetut muutokset**

**2.1. Jätteiden hyödyntämishankkeet**

Jätehuollon neuvottelukunnan selvitys jätteiden hyödyntämisestä valmistui 1985. Sen pohjalta laadittiin jätteiden hyödyntämisen kehittämisohjelma vuosille 1986—1995, jonka valtioneuvosto vahvisti periaatepäätöksellään 3 päivänä heinäkuuta 1986. Asiasta on touko-  
kuussa 1989 luovuttanut välimietintönsä myös kauppa- ja teollisuusministeriön 25 päivänä marraskuuta 1988 asettama jätteiden kannattavan käytön toimikunta. Mietintö sisältää muun muassa esitykset siitä, miten valtion varoista tulisi ohjata tukea jätettä raaka-aineena käyttäville teollisille yrityksille liiketaloudellisesti kannattavan toiminnan saavuttamiseksi.

Valtioneuvoston heinäkuussa 1986 tekemän edellä mainitun periaatepäätöksen samoin kuin siihen liittyvän kehittämisohjelman pitkän aikavälin tavoitteina on vähentää jätteen muodostumista tuotannossa ja kulutuksessa sekä toteuttaa säästävän teknologian periaatteita. Lyhyen aikajakson ensisijaisena pyrkimyksenä on tehostaa jätteiden hyötykäyttöä muun muassa parantamalla jäteraaka-aineen talteen-  
saantia sen syntypaikalla sekä lisäämällä jätteen käyttöä tuotannossa.

Jätteiden käyttämisellä ehkäistään luonnonvarojen tuhlausta sekä vähennetään ympäristöpäästöjä ja niistä aiheutuvia haittoja. Lisäämällä jäteraaka-aineen käyttöä tuotannossa voidaan saavuttaa säästöjä raaka-ainekustannuksissa, energiakustannuksissa, jätehuolto- ja muissa ympäristönsuojelukustannuksissa sekä työvoimakustannuksissa. Periaatepäätöksen edellyttämin toimin arvioidaankin vuoden 1995 loppuun mennessä saatavan kansantaloudessa hyödynnetyksi nykyisin hukkaan joutuvia jäteraaka-aineita yhteensä vähintään 2 300 miljoonan markan arvosta enemmän kuin ilman ehdotettuja toimia. Lisäksi arvioidaan saavutettavan noin 220 miljoonan markan säästöt alentuneina jätehuoltokustannuksina.

Valtioneuvoston eduskunnalle ympäristöpolitiikasta toukokuussa 1988 antamassa selonteossa todetaan, että jätteiden hyödyntämistä kehitetään edelleen valtioneuvoston periaatepäätöksen ja siihen liittyvän kehittämissuhteen mukaisesti. Selonteossa asetetaan myös yhdyskuntien jätehuollolle selkeä tavoite. Vuoteen 2000 mennessä tulisi vuosittain syntyvistä yhdyskuntajätteistä hyödyntää noin puolet raaka-aineena tai energiana.

Muuttamalla teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annettua lakia siten, että sen nojalla voitaisiin myöntää valtiontakauksia myös jätteiden hyödyntämishankkeiden toteuttamiseksi tehtäviä investointeja varten tarvittavien luottojen vakuudeksi, pyritään osaltaan aikaansamaan niitä taloudellisia vaikutuksia, joita edellä luetelluilla eri toimenpiteillä arvioidaan olevan.

## 2.2. Vakuudet

Varsinkin jätteiden hyödyntämishankkeisiin sisältyy yrityksen kannalta katsottuna ympäris-

tönsuojelunäkökohtien lisäksi taloudellinen näkökohta. Tämän johdosta on ilmeistä, että näiden hankkeiden vakuudeksi myönnettyille takauksille tullaan edellyttämään vakuuksia laajemmasta määrin kuin ilmansuojelu- ja vesiensuojelutakauksissa. Viimeksi mainitut takaukset on pääsääntöisesti annettu vastavakuutta edellyttämättä. Voimassa olevan lain mukaan takaukselle annettava vakuus tulee luovuttaa takuukeskuksen haltuun. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että yritys joutuu maksamaan leimaveroa sekä saamastaan luotosta että vakuudeksi edellytetyistä kiinnityksistä. Mainitulla seikalla tulee mitä ilmeisimmin olemaan kysyntää heikentävä vaikutus varsinkin jätteiden hyödyntämishankkeissa. Ympäristönsuojelullisia näkökohtia painottaen pidetäänkin perusteltuna, että ympäristönsuojelutakauksen osalta luovutaan vaatimuksesta luovuttaa vakuus takuukeskuksen haltuun. Tällöin vakuus on mahdollista luovuttaa myös luotonantajan säilytettäväksi, jolloin leimavero maksetaan ainoastaan vakuudeksi edellytetyistä kiinnityksistä.

## 3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Valtiontakuukeskukselle aiheutuisi kysymyksessä olevasta toiminnasta hallintokustannuksia, joiden määrä arvioidaan kuitenkin suhteellisen vähäiseksi. Toiminnasta voi aiheutua lisää takaukskorvauksia. Lopullisten takaustappioiden määrää on melko mahdotonta etukäteen arvioida. Voidaan kuitenkin arvioida, että erityisen suureksi riski muodostuu tapauksissa, joissa takaus myönnetään vastavakuudetta erillisenä yrityksenä toteutettavaan hankkeeseen.

## YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

### 1. Lakiehdotuksen perustelut

Lakiehdotuksessa on otettu huomioon vesihallituksen muuttuminen vesi- ja ympäristöhal-

litukseksi (vesi- ja ympäristöhallinnosta annettu laki, 24/86) ja Valtiontakauslaitoksen ja vientitakuulaitoksen yhdistyminen (Valtionta-

kuukeskuksesta annettu laki, 111/89), joten asianomaisia pykäläiä on muutettu vastaavasti.

1 §. Pykälässä ehdotetaan lakia laajennettavaksi siten, että sen nojalla voidaan myöntää valtiontakauksia myös jätteiden hyödyntämishankkeisiin. Jätteiden hyödyntämisinvestointeina pidetään hankkeita, joissa syntyy uudeleen hyödyntämiskelpoista raaka-ainetta tai tuotteita.

Pykälän 2 momentin mukaan takausta annettaessa on kiinnitettävä huomiota vesiensuojelu- tai ilmansuojelutoimenpiteiden tehokkuuteen. Ympäristönsuojeluhankkeisiin niiden kat- taessa myös jätteiden hyödyntämishankkeet sisältyy ympäristönsuojelunäkökohtien lisäksi taloudellinen näkökohta. Tästä syystä momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että takausta annettaessa on kiinnitettävä huomiota ympäristönsuojelutoimenpiteiden tehokkuuteen ja kannattavuuteen.

2 §. Voimassa olevan lain 2 §:n mukaan takausluotolle vaadittu vakuus tulee luovuttaa Valtiontakaukeskuksen haltuun. Ympäristönsuojelullisia näkökohtia painottaen ehdotetaan, että tästä vaatimuksesta luovutaan. Täl- löin vakuus on mahdollista luovuttaa myös luotonantajan säilytettäväksi, jolloin leimave-

roa suoritetaan ainoastaan vakuudeksi edelly- tetyistä kiinnityksistä.

3 §. Ilmansuojelulain (67/82) mukaan ilman- suojelua ohjaa ja valvoo läänissä lääninhalli- tus, ja jätehuoltolain (673/78) mukaan läänin- hallitus ohjaa ja valvoo läänissä jätehuoltoa. Yhdenmukaisuuden vuoksi pykälässä ehdote- taan säädettäväksi, että lääninhallitus antaisi lausunnon investoinnin tarkoituksenmukaisuu- desta ja tehokkuudesta sekä ilmansuojelun että jätteiden hyödyntämisen edistämisen kannalta.

4 §. Takausuoton käytön valvonta on käy- tännössä käsittänyt lähinnä vain luoton nos- toon ja korkotuen määrään liittyviä muodolli- suuksia. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kyseeseen tulevien viranomaisten asiana on valvoa ympäristön- suojeluinvestoinnin toteutumista kokonaisuu- dessaan.

## 2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Edus- kunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## L a k i

**teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain (609/73) 2 §:n 3 momentti,

sellaisena kuin se on 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa (812/81), sekä

*muutetaan* 1 §, 2 §:n 2 ja 4 momentti, 3 § ja 4 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, ja 3 § sekä 4 §:n 1 momentti 25 päivänä huhtikuuta 1984 annetussa laissa (319/84) ja 2 §:n 2 ja 4 momentti mainitussa 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa, seuraavasti:

### 1 §

Teollista tai siihen verrattavaa tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten vesiensuojelu- ja ilmansuojeluinvestointien sekä jätteiden hyödyntämisinvestointien (*ympäristönsuojeluinvestoinnit*) rahoittamiseen myönnettyjen luottojen vakuudeksi Valtiontakuu keskus voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja valtiontakauksia voidaan antaa yrityksen koosta riippumatta. Takausta annettaessa on kiinnitettävä huomiota ympäristönsuojeluinvestoinneista johtuvien toimenpiteiden tehokkuuteen ja kannattavuuteen.

### 2 §

Valtiontakaus annetaan omavelkaisena takauksena ja yleensä vakuutta vaatimatta.

Valtiontakuu keskus voi kuitenkin vaatia ta-

kausluotolle annettavaksi hyväksymänsä vakuuden.

### 3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä Valtiontakuu keskuksen on hankittava vesi- ja ympäristöhallituksen lausunto investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta vesiensuojelun edistämisen kannalta tai lääninhallituksen lausunto ilmansuojelun ja jätteiden hyödyntämisen edistämisen kannalta.

### 4 §

Vesi- ja ympäristöhallituksen asiana on valvoa vesiensuojeluinvestointien ja lääninhallituksen muiden ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta.

Tämä laki tulee voimaan      päivänä  
kuuta 19 .

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1990

**Tasavallan Presidentti**

**MAUNO KOIVISTO**

Kauppa- ja teollisuusministeri *Ilkka Suominen*

## L a k i

**teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain (609/73) 2 §:n 3 momentti,

sellaisena kuin se on 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa (812/81), sekä

*muutetaan* 1 §, 2 §:n 2 ja 4 momentti, 3 § ja 4 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 1 ja 3 § sekä 4 §:n 1 momentti 25 päivänä huhtikuuta 1984 annetussa laissa (319/84) ja 2 §:n 2 ja 4 momentti mainitussa 27 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa, seuraavasti:

### *Voimassa oleva laki*

#### 1 §

Teollista tai siihen verrattavaa tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten vesiensuojelu- ja ilmansuojeluinvestointien rahoittamiseen myönnettyjen luottojen vakuudeksi Valtiontakauslaitos voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja valtiontakauksia voidaan antaa yrityksen koosta riippumatta. Takausta annettaessa on kiinnitettävä huomiota *vesiensuojelu- tai ilmansuojelutoimenpiteiden tehokkuuteen.*

#### 2 §

Valtiontakaus annetaan omavelkaisena takauksena.

*Valtiontakaus annetaan yleensä vastavakuut- ta vaatimatta.*

Valtiontakauslaitos voi kuitenkin *erityisestä syystä* vaatia takausluotolle annettavaksi hyväksymänsä vastavakuuden, *joka on luovutet- tava takauslaitoksen haltuun.*

#### 3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä Valtiontakauslaitoksen on hankittava investoinnin tarkoituksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta *vesihallituksen lausunto* vesiensuojelun edistämisen kannalta tai ympäristöministeriön lausunto ilmansuojelun edistämisen kannalta.

### *Ehdotus*

#### 1 §

Teollista tai siihen verrattavaa tuotannollista toimintaa harjoittavien yritysten vesiensuojelu- ja ilmansuojeluinvestointien *sekä jätteiden hyödyntämisinvestointien (ympäristönsuojeluinvestoinnit)* rahoittamiseen myönnettyjen luottojen vakuudeksi *Valtiontakaukeskus* voi myöntää valtiontakauksia siten kuin tässä lais- sa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja valtionta- kauksia voidaan antaa yrityksen koosta riippu- matta. Takausta annettaessa on kiinnitettävä huomiota *ympäristönsuojeluinvestoinneista johtuvien toimenpiteiden tehokkuuteen ja kan- nattavuuteen.*

Valtiontakaus annetaan omavelkaisena ta- kauksena *ja yleensä vakuutta vaatimatta.*

(3 mom. kumotaan)

*Valtiontakaukeskus* voi kuitenkin vaatia ta- kausluotolle annettavaksi hyväksymänsä *va- kuuden.*

#### 3 §

Ennen valtiontakauksen myöntämistä *Val- tiontakaukeskuksen* on hankittava *vesi- ja ympäristöhallituksen lausunto* investoinnin tarkoi- tuksenmukaisuudesta ja tehokkuudesta vesien- suojelun edistämisen kannalta tai *lääninhalli- tuksen lausunto* ilmansuojelun *ja jätteiden hyödyntämisen* edistämisen kannalta.

*Voimassa oleva laki*

## 4 §

Vesihallituksen asiana on valvoa vesiensuojeluinvestointiin myönnetyn takausluoton käyttöä. Ympäristöministeriön ja lääninhallituksen asiana on valvoa ilmansuojeluinvestointiin myönnetyn takausluoton käyttöä.

— — — — —

*Ehdotus*

## 4 §

*Vesi- ja ympäristöhallituksen asiana on valvoa vesiensuojeluinvestointien ja lääninhallituksen muiden ympäristönsuojeluinvestointien toteutusta.*

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 19 .